

Att få adoptera när man är funktionshindrad är inte lätt

Lotta Lundqvist har haft Sklerodermi sedan hon var 13 år. Sjukdomen var då likaväl som nu en del av det liv hon fått, och på något sett kan hon leva med den och kanske också acceptera att den kommer att följa henne.
– Jag känner ingen rädsla för själva sjukdomen, men däremot känner jag rädsla för hur den påverkar relationerna till andra människor, säger Lotta.

Trots alla problem, både sådana som syns och de osynliga känner sig Lotta oslagbar.

– Det händer något som däckar mig för ett tag och sedan så studsar jag upp igen, säger hon. Nästan förundrad tillägger hon att:

– Min kropp är stark och duktig.

Världen rasade samman

Det hemskaste besked som Lotta fått genom åren var när hon som 17-åring fick höra att med tanke på de skador som hennes inre organ tagit så skulle en graviditet innebära en mycket stor risk både för Lotta själv och hennes barn. Då rasade världen samman för

henne. När Lotta var 20 år träffade hon sin man, Micke, och mitt i en mycket jobbig period med svår sjukdom fick hon vila tryggt i förhållandet. För Micke var Lotta den hon var och sjukdomen fick han på köpet.

– Det var en period av fullständig psykisk lycka, men otroligt stökig fysiskt, säger Lotta.

Tillsammans tog de då beslutet att de skulle adoptera ett barn. Att ta steget fullt ut och sterilisera sig kändes ändock för tidigt, så den bakdörren fick vara öppen.

Lång och krokig väg

Nu började en lång, envis och målmedveten kamp för rätten att få adoptera trots ett handikapp. Kampen handlar om människovärde och acceptans i ett samhälle där man bedöms på basis av sin fysiska kapacitet. Ett samhälle där man inte inser att det går att byta blöjor även med krumma fingrar. Där man inte inser att kärlek mellan barn och föräldrar byggs av närhet och trygghet, inte på om man kan sparka fotboll eller ej.

Den första kontakten med socialkontoret i Umeå blev ett råflabb rakt

upp i ansiktet med kommentaren:

– Lilla gumman, det kan ni glömma. Du är ju reumatiker!

Lotta och Micke ställde sig ändå i kö för adoption fast de då var för unga. Man måste vara 25 år innan man får adoptera.

När så tiden var inne anmälde de sig till utredning i Uppsala dit de flyttat. Att få bli utredd är en rättighet som alla har och efter 6 månader fick de slutligen träffa socialsekreteraren. Under samtalet fick de veta att det skulle bli svårt att utreda dem och att ingen i deras situation lyckats med att få adoptera.

NIA-nej

NIA är en statlig nämnd för internationella adoptioner. Det är där det bestäms vilka organisationer som får förmedla adoptioner i Sverige. I de särskilda adoptionsärendena är den rådgivande till de sociala myndigheterna.

Dit skickades nu Lottas läkarintyg utan att någon utredning gjorts på Lotta och Micke. Och utan att NIA träffat dem. Paret kände sig helt utlämnade till det godtycke som

visade sig i att man fokuserade helt på Lottas sjukdom och där bedömde henne som en sämre människa. Att de levde i en stark relation med en bergfast tro på att de skulle få ett barn på detta sätt, togs det inte någon hänsyn till.

– All okunnighet och dumhet ses som sanningen, säger Lotta.

Eftersom NIA:s råd inte är bestämmande och det är varje människas rättighet att få bli prövad, få ett beslut och att kunna överklaga, fortsatte kampen. En balansakt på slak lina eftersom Lotta och Micke ville vara samarbetsvilliga och inte visa sig aggressiva för att inte försvåra sin situation.

Utredning till sist

Äntligen fick de påbörja adoptionsutredningen. Först för enskilt samtal och sedan i hemmet. Lotta konstaterar att:

– Det gäller att vara stark i övertygelsen att man verkligen är bra, för att orka med alla frågor och kritiska blickar.

– Man måste fokusera på allt man kan och inte på det man inte kan, fortsätter hon.

Ärendet till sociala nämnden

Mängder med papper skulle åtfölja utredningen när ärendet skulle upp på politikernivå i sociala nämnden. Lottas läkarintyg fick inte vara äldre än ett år, friskintyg på Micke, och så tre bekanta familjers åsikter om Lotta och Micke. Den mest intressanta läsningen, skämtar Lotta. Dessutom följde NIA:s papper med. Det fick inte tas bort, även om deras nej bara var ett råd.

Kortvarig triumf

Nämnden bortsåg från NIA:s papper och godkände paret för en adoption. Trots alla år de betalat för att stå i kö hos de två största adoptionsorganisationerna, AC (Adoptionscentrum) och FFIA (Föreningen för internationella adoptioner), blev det ett blankt nej från föreningarna, och det p.g.a. NIA:s rådgivande nej.

Nu började en karusell av kontakter och telefonsamtal.

– Jag har säkert ringt 7 miljoner samtal till alla möjliga och omöjliga instanser. Allt från bekantas bekanta, upp till regeringskansliet. Adoptionsärenden utgör ett mycket litet område inom byråkratin och rätten att få adoptera när man har funktionshinder, ja det är ett obefintligt område, konstaterar Lotta.

Det fanns inga referensfall att hänvisa till. Adoptionsbyråerna nekade dem att få skicka sina papper till de aktuella länderna med argumentet att dessa länder inte skulle vara intresserade av en handikappad förälder. Nu ställdes Lottas och Mickes proffetionalism på svåra prov. För att inte tala om tålmodet och beslutsamheten. Det vill till ett otroligt känslomässigt engagemang för att orka fortsätta och nu var det dags att förnya papperen och låta ärendet gå upp i nämnden igen.

Korea

Av en av de otroliga slumper som livet innebär fick Micke genom sitt arbete, butikschef, kontakt med en sydkoreansk familj som skulle återvända och som erbjöd sig att förmedla kontakten på plats, privat. Då stängdes gränserna för privat adoption från Korea!

Missfall

En ny slump och en ny kontakt denna gång med en etiopier. En ensamstående kvinna höll en ljuvlig Julia i sina armar. Hoppet växte sig starkare. Lotta och Micke förberedde sig noga, läste in sig på landet, kände och älskade det barn som nu var på väg. Problem! En privat person fick inte förmedla fler än en adoption, byråkratin drog ut på tiden. Gränsen stängdes! Det som paret nu kände var så nära ett normalt missfall man kan komma!

Maktlösa

I Vietnam fanns och finns ett stort behov av adoptivföräldrar. Problemen är många och barnhemsutbyggnaden har inte hunnit anpassas till behoven.

Det blev nya papper och Sverige frågade den aktuella provinsen i Vietnam om deras intresse. De sa ja.

Men NIA ifrågasatte kontakten. Ett år följde av turer fram och åter och lagstiftningen i Vietnam blev svårtolkad. Styrkan låg i att nu var de tre familjer som arbetade ihop mot NIA:s nej, och för ambassaden som sagt ja. Alla familjerna behandlades som ett enda ärende och julen -95 var så kontakten etablerad.

Dennispaketet

I juni -96 kom så äntligen det efterlängta telefonsamtalet. Tran Van Hung, en tre veckors liten, för tidigt född krabat fanns hos sina fosterföräldrar. Mamman hade lämnat honom direkt efter födseln på sjukhuset.

Tillsammans åkte de tre familjerna, sex blivande föräldrar och storebror André, som skulle få ett syskon, ner till Vietnam. En vecka for de runt och bekantade sig med sina blivande barns hemland.

–Vietnam är ett fantastiskt land med så fina människor, säger Lotta.

Mopedleverans

Dagen efter ankomsten till Hanoi kom så Dennis och två små flickor levererade till hotellet på mopeder. Där fick

Att få adoptera när man är funktionshindrad är inte lätt

de stanna under tre veckor innan alla papper blev klara.

– Och det är snabbt, för det kan ta flera månader, säger Lotta. Isoleringen kan bli mycket påfrestande eftersom vietnameserna helst ser att barnen inte visar sig ute tillsammans med sina nya föräldrar. Samtidigt är det så varmt ute och så svalt på hotellet så det kan bli jobbigt för bebisarna med temperaturskillnaderna.

Vietnameserna har inte sett Lottas funktionshinder som något problem.

– Problemen med det finns i Sverige, säger Lotta. Hotellpersonalen sa hela tiden Lucky child, vilket paret snabbt replikerade med ett Lucky us.

Överlämningsceremoni

Till slut så var alla handlingar klara och högtidligt lämnades barn och papper över vid en liten ceremoni i den provins som Dennis kommer från. I hans fall så har den biologiska

mamman valt att inte träffa Dennis och hans föräldrar, men om Dennis i framtiden skulle vilja forska i sitt ursprung så finns det en möjlighet via det här "kommunkontoret".

– Det kommer vi att uppmuntra, om det blir hans vilja, säger Lotta och tillägger att navelsträngen har sträckts.

Väl förberett föräldraskap

Lilla Dennis var ett kolikbarn och det betydde att han åt en gång i timmen under sin första levnadstid. Han är en mycket intensiv 3-åring som först nu kan sova upp till fyra timmar åt gången och han behöver mycken närkontakt och trygghet.

– Visst är det påfrestande, men han ger så otroligt mycket, så därifrån får vi vår energi, säger Lotta. Hon finner inget förvånande med att ha barn och rent praktiskt ser hon inga hinder.

– Hindren löser man! Allt går att

planera, men det går aldrig att förbereda sig på att det är så uppslukande med den intensiva närheten under dygnets alla timmar, säger hon.

Rent sjukdomsmässigt har Lotta haft otur genom att hon råkat ut för en del rejäla problem som inte hört ihop med hennes grundsjukdom, sedan Dennis kom. De har förpassat henne till sjukhussängen och två operationer med åtföljande sjukhusvistelser har tårt på Dennis trygghetsbank. Glädjande nog så gick det mycket bättre vid det sista tillfället, då Dennis blivit både starkare och tryggare i sig själv.

– En frisk familj skulle antagligen gått i kras av liknande påfrestningar, men vår sjukdomserfarenhet har hjälpt oss. Skillnaden mot innan vi hade barn är att nu är vi mer sårbara och oroliga för Dennis skull, säger Lotta.

Annars har den lilla familjen samma problem som alla andra småbarnsföräldrar med dagis, infektiö-

ner och konsten att någon gång få en stund för vuxenaktiviteter. Däremot så är banden mellan adoptionsfamiljerna mycket starka.

Prejudikat

Att det nu finns ett prejudikat har underlättat för andra funktionshindrade att lyckas adoptera. Idag har ytterligare två Sklerodermiker fått igenom sina adoptioner. Fler kommer säkert att följa. Lotta och Micke har för tillfället inte några planer på att skaffa sig ett andra barn. De vill först njuta av småbarnstiden, för den är ändock begränsad. Kanske senare när Dennis är en 5–6 år...

Ödesbestämt

När Lotta fick beskedet att hon inte skulle få barn fick hon bära både sorgen över sin sjukdom och sorgen att inte själv få bära ett barn. Det fanns inte heller något stöd att få någon-

stans. Sorgen bleknade inte förrän det verkligen blev möjligt med en adoption.

Lotta ser det som en ynnest att få ta hand om någon annans barn, en livsresa som i sig är en graviditet med all sin längtan och förväntan.

– Det var tufft, men det var meningen att vi skulle få varandra, avslutar Lotta.

Text Yvonne Enman Foto Anders Arhammar

